

K nové verzi Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací

Jiří Rákosník

Mimořádné Akademické fórum
Praha, 23. března 2010

Základní princip

- Poskytovatel vloží údaje o výsledku do databáze RIV
- Protože je motivován k co nejvyšším výkonům, nemá zájem na kontrole obsahu, kvality, posuzování přínosu – jde jen o to co nejvíce výsledků dostat do RIV bez rozporu s danými formálními pravidly
 - příklad: „vynález“ v gesci MPO oceněný Bludným balvanem
- RVVI zajistí kontrolu a vyřazení všeho, co neodpovídá formálním pravidlům – explicitně deklaruje, že není odpovědná za posuzování kvality, které je delegováno na poskytovatele
- RVVI zajistí složitou úpravu parametrů tak, aby výsledný návrh rozpočtu odpovídal předem stanoveným požadavkům
- Předkladatel výsledku může žádat případnou nápravu nedostatků jen na poskytovateli, nemá však žádnou moc splnění požadavku vymáhat
- Sám autor výsledku není důležitý – není na nic tázán

Konsolidace výsledků VaV

- Komplikovaná procedura, jejímž účelem je
 - odstranit výsledky, které nemají být zahrnuty do hodnocení (převážně na základě formálních důvodů)
 - určit podíl na výsledku mezi autorské instituce
 - hlavně upravit údaje o výsledcích tak, aby se dala **strojově** zpracovat podle Metodiky, „bez zásahu lidské ruky“
- Tato procedura je v Metodice popsána poměrně vágně, takže skýtá značný prostor pro výklady a postupy ad hoc
- Slouží základní myšlence, že po patřičné přípravě lze získat „přesný“ a „spravedlivý“ rozpočet stisknutím klávesy počítače

[Hodnocení výsledků programů 1/2]

- Hodnocení programů je hodnocením **efektivnosti** využití poskytnuté účelové podpory. Míru efektivnosti vyjadřuje parametr *Index SR programů*, který je definován jako poměr bodového ohodnocení všech hodnocených výsledků daného programu VaVal a celkové výše poskytnuté účelové podpory ze státního rozpočtu na řešení projektů v rámci daného programu VaVal. (str. 5)
- Protože hodnota vychází z celkového počtu bodů a z celkové veřejné podpory (za všechny programy, které jsou součástí hodnocení programů), jedná se o hodnotu „**průměrného**“ **programu**, a z toho důvodu je použito označení „průměrný Index SR programů“. (str. 5)

Hodnocení výsledků programů 2/2

- Výstupem z hodnocení programů bude Tabulka P2, ve které budou uvedeny údaje o hodnocených projektech agregované podle jednotlivých hodnocených programů s uvedením hodnoty Index SR pro každý hodnocený program. Struktura tabulky:
 - Index SR
 - Označení programu (Kód dle číselníku IS VaV, Název)
 - Označení poskytovatele
 - Počet hodnocených projektů
 - Výdaje na řešení (Celkem, Ze státního rozpočtu)
 - Výsledky s bodovým hodnocením celkem (Počet, Body)
 - Údaje o jednotlivých druzích výsledků s bodovým hodnocením (Počet, Body)
 - Počet výsledků bez bodového hodnocení
 - Údaje v tabulce budou seříděny podle poskytovatelů a seřazeny podle hodnoty Index SR.
- K souhrnným hodnoticím zprávám poskytovatelů bude při hodnocení programů přihlíženo jen jako k doplňkovému zdroji informací. (str. 7 a 44)
- **Závěr: Hodnocení programů se omezuje na „efektivnost“ vyjádřenou cenou získaného bodu a na formální úplnost hodnoticí zprávy poskytovatele.**

[Hodnocení výsledků VO]

Cílem je:

- poskytovat vládě, zainteresovaným státním orgánům a veřejnosti, případně Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR apod. ucelený soubor základních informací o výsledcích VO ČR zhodnocených podle přijaté Metodiky
- poskytnout jeden z podkladů pro přípravu návrhů výdajů státního rozpočtu na institucionální podporu VaVal na rozvoj výzkumných organizací
- kontrolovat poskytování a používání veřejných finančních prostředků
- Účelem hodnocení výsledků VO **není porovnávat VO mezi sebou.**

(str. 9)

Rozdělování institucionálních prostředků

- Vláda rozhodne o celkovém objemu c institucionálních prostředků
- Zjistí se tzv. přecházející závazky z
- Správce IS VaV (RVVI) zjistí celkovou výši bodového b hodnocení všech hodnocených výsledků v RIV
- Vypočte se „finanční hodnota jednoho bodu“ $f = (c - z)/b$
- Provedou se úpravy „pro zachování alokací finančních prostředků“, tj. poměru institucionálních výdajů na
 - základní a aplikovaný výzkum
 - jednotlivé oborové skupiny
 - skupiny a druhy výsledků

Citát z Metodiky: *Vlastní výpočet je velmi složitý, matematicky je to úloha z lineárního programování, řešit se bude iterační metodou, kde je nutné udělat cca 50 kroků pro odpovídající přesnost, každý krok přepočítává body v celé matici, tj. vazba „1 : n“ (např. změna pro 1 obor ovlivní všechny obory). (str. 26)*

Ejhle věda!

Rozdělování institucionálních prostředků – základní a aplikovaný výzkum

- Zjistí se poměr výše celkových institucionálních výdajů za výsledky základního (J, B, C, D) a aplikovaného (P, Z, F, F, H, N, R, V) výzkumu – musí být v poměru 85:15 s povolenou tolerancí $\pm 1,5$ %, jinak „bude hodnota bodového hodnocení jednotlivých výsledků upravena“ (str. 27)
- Otázky:
 - Identifikace výstupů základního a aplikovaného výzkumu?
 - Proč poměr 85:15?
 - Proč tolerance $\pm 1,5$ % a z jakého základu vlastně?
 - Kdo a podle jakých pravidel provede úpravy?

Rozdělování institucionálních prostředků – poměr oborových skupin

- „Oborové členění a jejich podíl na inst. prostředcích podle vypočtených průměrů oborů mezi výzkumnými záměry podle evidence CEZ v roce 2008 a 2009.“ (str. 27)
- Dojde-li u některého oboru k vyšší změně než 15 %, provede se korekce koeficientem.
- Otázky:
 - Jak a z čeho byly vypočteny poměry mezi obory?
 - Proč jsou tyto poměry považovány za správné?
 - Proč tolerance 15 % a z jakého základu?
 - Jak se provede „korekce koeficientem!?”
 - Kdo korekci provede?

společenské vědy	7,6 %
technické vědy	15,1%
matematické a infromatické vědy	8,2 %
fyzikální vědy	14,6 %
chemické vědy	15,3 %
vědy o Zemi	4,9 %
biologické vědy	11,6 %
zemědělské vědy	4,8 %
lékařské vědy	10,4 %
humanitní a umělecké obory	7,5 %

Rozdělování institucionálních prostředků – poměr mezi skupinami výsledků

- „Poměr vychází z výsledků předchozího hodnocení (tj. pro hodnocení 2010 z hodnocení 2009 atd.) s tím, že maximální povolený nárůst počtu bodů u daného druhu výsledků je 1,5 násobek celkového nárůstu počtu výsledků všech druhů.“ (str. 28)
- Odborné knihy (výsledek druhu B):
 - každý výsledek druhu B bude zaslán sekretariátu RVVI
 - příslušné odborné a poradní orgány RVVI odborné knihy zařadí do pěti kategorií podle kvality zvláště pro skupiny oborů
 - na základě toho budou výsledkům druhu B body přiděleny tak, aby podíl bodů alokovaných na výsledky druhu B v jednotlivých skupinách oborů zůstal zachován (v rámci povolené tolerance 10 %)
- Otázky:
 - Otázky podobné předchozím dvěma blokům
 - Kdo bude posílat knihy sekretariátu a co se s nimi stane po posouzení?
 - Atd. atd.

[K čemu to všechno je?]

- Nikde v Metodice není uvedeno, jak se s tím složitě určeným bodovým hodnocením naloží.
- Patrně se mlčky předpokládá, že součty finančních hodnot bodů přiřazených k jednotlivým výzkumným organizacím budou tvořit návrh rozpočtu podle současné aplikace § 7 zákona č. 130/2002 Sb.
- **To je koncepte českého systému VaVal???**

[(Ne)přesnost, (ne)logika, jazyk, ...]

- „Výsledek bude zahrnut do hodnocení výsledků té VO, která je jeho předkladatelem. Předkladatelem je VO, v níž výsledek vznikl, jejíž pracovníci nebo studenti se na jeho vzniku podíleli a jsou uvedeni jako jeho tvůrci a s předložením výsledku danou VO souhlasí; má-li výsledek např. čtyři tvůrce ze tří různých výzkumných organizací, výsledek předkládají všechny tři VO (postup pro určení podílu VO na výsledku je popsán v části III.3.1.1. Metodiky). Jako **domácí tvůrce** nemůže být uveden stejný tvůrce současně u dvou a více organizací v případě jednoho a toho samého výsledku, s výjimkou činností, kdy se jedná o smluvní spolupráci dvou a více VO mezi sebou. **Tzv. „domácím“ tvůrcem** výsledku v RIV je tvůrce, který výsledku dosáhl při řešení aktivit VaVal v rámci pracovněprávního vztahu k předkladateli výsledku, který s uplatněním výsledků souhlasil.“ (str. 9–10)

[(Ne)přesnost, (ne)logika, jazyk, ...]

- „Sledovaným typem rozporů [které jsou důvodem k vyřazení výsledku z hodnocení] a nesrovnalostí je výskyt stejného výsledku s následujícími údaji, které **znemožňují** jeho další zpracování:
 - ...
 - tvůrci výsledku (autoři), kteří jsou jako **domácí tvůrci** uvedeni současně u více organizací u jednoho a téhož výsledku.“

(str. 15)

[(Ne)přesnost, (ne)logika, jazyk, ...]

- „Předkladateli výsledku se započte podíl na výsledku v poměru počtu **domácích tvůrců**, kteří se na vzniku výsledku podíleli u tohoto předkladatele, ku celkovému počtu tvůrců výsledku. Každému z předkladatelů se započte podíl nejméně $1/10$. Pokud by však součet takto stanovených podílů předkladatelů jednoho výsledku přesáhl hodnotu 1, výsledek se mezi předkladatele rozdělí rovnoměrně.“ (str. 12)
- Otázka: Jsou-li 2 předkladatelé, jeden má 10 domácích tvůrců, druhý jednoho, která z následujících možností platí?
 - a) každý dostane polovinu, bez ohledu na to, že první má na vzniku výsledku patrně mnohem větší podíl,
 - b) první dostane $10/11$, druhý $1/11$?A co když domácích tvůrců bude 100, z toho 99 zahraničních?

[(Ne)přesnost, (ne)logika, jazyk, ...]

- „V případě, kdy odborným periodikem je vědecký recenzovaný časopis (splňuje definici pro výsledek druhu J), který není zařazen v databázi Journal Citation Report (tzv. neimpaktovaný časopis) a je evidován v některé ze světově uznávaných databází, bude takový výsledek ohodnocen bodovým hodnocením pro Jneimp.“ (str. 13)
- Otázka: Kdy je evidován? V době publikování článku? Toto se v čase dosti mění – časopisy jsou do databází zařazovány, vyřazovány, opět zařazovány

[(Ne)přesnost, (ne)logika, jazyk, ...]

- „Jedná se o takové výsledky, které v rámci hodnocení výsledků VO nejsou zahrnuty mezi výsledky uvedené v Příloze č. 1 Metodiky, tj. patří mezi výsledky bez bodového hodnocení, ovšem vzhledem k tomu, že ve vládou schváleném programu VaVal jsou takové výsledky uvedeny, jsou hodnoceny.“ (str. 7)
- „Specifické výsledky hodnocených programů, včetně jejich bodového hodnocení, jsou součástí přílohy č. 4 Metodiky – hodnocené programy. Programy VaVal ukončené v roce 2011, měly schváleny specifické výsledky, které jsou uvedeny v Příloze č. 4.“ (str. 7)
- „Zavádí se pravidlo stanovující, že výsledky registrované v RIV, které již jednou byly hodnocené, tj. na základě proběhlého schváleného hodnocení bylo výsledkům přiřazeno bodové hodnocení, nelze tyto výsledky měnit či doplňovat opravnými dodávkami údajů.“ (str. 10)

[(Ne)přesnost, (ne)logika, jazyk, ...]

- „Provozovatel následně zpracuje získané údaje v několika na sebe navazujících krocích: ...Provedení sjednocení vícenásobných výskytů výsledků, tj. případů opakovaného předání stejných údajů o výsledku.“ (str. 10)
- „Z toho důvodu poskytovatel, který nebude reagovat, bude takový záznam o výsledku z hodnocení vyřazen.“ (str. 15)
- „...výpis všech vyřazených výsledků z RIV, z důvodu jejich nesouladu v datových záznamech, pro které je nelze zařadit do dalšího postupu hodnocení...“ (str. 16)
- „Vyřazené výsledky jsou takové výsledky, na které budou z IS VaVal následně odstraněny, tj. na tyto výsledky bude aplikován postup podle § 14 odst. 5 zákona. V případě nejednoznačnosti splnění stanoveného specifického kritéria bude u výsledku provedena fyzická kontrola splnění tohoto kritéria v součinnosti s poskytovatelem.“ (str. 25)

[Metodiku schválila Rada...]

a předložila dokument této „kvality“ do oficiálního meziresortního připomínkového řízení jako návrh, který má být schválen vládou...